

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДНУ "ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
ЛУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЛАТВІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ІНСТИТУТ ЛІСОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ «SILAVA» (ЛАТВІЯ)
ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «ЛИТОВСЬКИЙ ІНЖЕНЕРНИЙ КОЛЕДЖ» (ЛИТВА)
ЧЕСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ПРИРОДНИЧИХ НАУК У ПРАЗІ (ЧЕХІЯ)
БІЛОЦЕРКІВСЬКЕ НАДЛІСНИЦТВО ФІЛІЇ «СТОЛИЧНИЙ ЛІСОВИЙ ОФІС» ДСГП «ЛІСИ
УКРАЇНИ»
ВО «УКРДЕРЖЛІСПРОЕКТ»
ДСЛП «КИЇВЛІСОЗАХИСТ»
ГО «ЛІСОВІ ІНІЦІАТИВИ І СУСПІЛЬСТВО»

МАТЕРІАЛИ

V Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції
*«Сучасні виклики і актуальні проблеми лісівничої
освіти, науки та виробництва»*

18 квітня 2025 року, м. Біла Церква

Біла Церква
2025

Сучасні виклики і актуальні проблеми лісівничої освіти, науки та виробництва: матеріали V Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (Біла Церква, 18 квітня 2025 р.). – Біла Церква: БНАУ, 2025. – 218 с.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Шуст О.А., д-р екон. наук, професор.
Варченко О.М., д-р екон. наук, професор.
Димань Т.М., д-р с.-г. наук, професор.
Хахула В.С., канд. с.-г. наук, доцент.
Хрик В.М., д-р пед. наук, професор.
Левандовська С.М., канд. біол. наук, доцент.
Лозінська Т.П., канд. с.-г. наук, доцент.
Масальський В.П., канд. біол. наук, доцент.
Ситник О.С., канд. с.-г. наук.
Герасимчук О.П., канд. техн. наук, доцент.
Августинович М.Б., канд. с.-г. наук, доцент.
Мазепа В.Г., д-р. с.-г. наук, професор.
Задорожний А.І., канд. с.-г. наук.
Потіш Л.А., канд. біол. наук, доцент.
Гриник Г.Г., д-р с.-г. наук, професор.
Роберт Томусяк, д-р філософії.
Рафал Войтан, д-р філософії.
Радослав Гаврись, д-р філософії.
Гриник О.М., канд. с.-г. наук, доцент.
Дагнія Лаздіня, д-р лісівництва, старший науковий співробітник.
Карабчук Д.Ю., канд. с.-г. наук.
Пенькова С.В., д-р філософії.
Кімейчук І.В.
Рижов О.М.
Лінас Даубарас.
Мельниченко В.А.
Вітряк А.В.
Солоха С.М.
Славінська О.В., начальник редакційно-видавничого відділу БНАУ.

Відповідальна за випуск - Пенькова С.В., асистент кафедри лісового господарства БНАУ, д-р філософії.

До збірника увійшли матеріали і тези доповідей учасників V Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Сучасні виклики і актуальні проблеми лісівничої освіти, науки та виробництва» (18 квітня 2025 р., Білоцерківський національний аграрний університет). Тексти публікуються в авторській редакції. Відповідальність за зміст поданих матеріалів та точність наведених даних несуть автори.

Ел. адреса: <https://science.btsau.edu.ua/taxonomy/term/27>

©БНАУ

ЗМІСТ

Секція 1. АНАЛІЗ СТАНУ ЛІСОВОЇ ОСВІТИ І НАУКИ

Нерасимчук О.Р. INTEGRATION OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE SYSTEMS INTO FORESTRY	8
Хахула Л.П., Хахула В.С., Лозінська Т.П. СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЛІСІВНИЧОЇ ОСВІТИ І НАУКИ В УКРАЇНІ: ВИКЛИКИ, ІНВЕСТИЦІЇ ТА СТАЛИЙ РОЗВИТОК	11
Хрик В.М., Хахула Л.П. МОТИВАЦІЙНІ ЧИННИКИ ТА БАР'ЄРИ ПРОФЕСІЙНОЇ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ЛІСОВОГО ГОСПОДАРСТВА	14

Секція 2. ЛІСОЗНАВСТВО І ЛІСІВНИЦТВО

NOVAK A., MAZERA V. FOREST-TAXATION CHARACTERISTICS OF OAK STANDS IN OZHNYDIV FORESTRY OF RADEKHNIV FORESTRY MANAGEMENT UNIT OF THE BRANCH "CARPATHIAN FOREST OFFICE" OF THE STATE ENTERPRISE "FORESTS OF UKRAINE"	18
Герасимчук Г.В., Мазепа В.Г. ЕКОЛОГО-ТИПОЛОГІЧНА ОЦІНКА ЛІСОВИХ НАСАДЖЕНЬ КІВЕРЦІВСЬКОГО НПП «ЦУМАНСЬКА ПУЩА»	20
Горшкальова В.П., Мельник-Шамрай В.В. ОПТИМІЗАЦІЯ МЕТОДІВ ЛІСОВІДНОВЛЕННЯ В УМОВАХ ЗМІНИ КЛІМАТУ: АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ПРИРОДНОГО ТА ШТУЧНОГО ПОНОВЛЕННЯ ЛІСІВ	23
Дебрінюк В.Ю. СТАРОВІКОВІ БУКОВІ ЛІСОСТАНИ ЛАНДШАФТНОГО ЗАКАЗНИКА «РОМАНІВСЬКИЙ»	26
Ковальчук Н.П. ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНОГО ВИКОРИСТАННЯ ДЕРЕВНИХ РЕСУРСІВ ЛІСІВ ВОЛИНИ	29
Лозінська Т.П., Рижов О.М., Бойко В.О. ОСОБЛИВОСТІ ЛІСОРОЗВЕДЕННЯ НА ДЕГРАДОВАНИХ ЗЕМЛЯХ	33
Мусієнко С.І., Лук'янець В.А., Кобець О.В. ЛІСІВНИЧО-ТАКСАЦІЙНА ХАРАКТЕРИСТИКА ДУБОВИХ ДЕРЕВОСТАНІВ У РЕКРЕАЦІЙНО-ОЗДОРОВЧИХ ЛІСАХ ЛІВОБЕРЕЖНОГО СТЕПУ	35
Пенькова С.В., Лозінська Т.П., Тохташ О.В. АНАЛІЗ МЕДОНОСНОЇ БАЗИ НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНОГО ЛІСОВОГО ГОСПОДАРСТВА БІЛОЦЕРКІВСЬКОГО НАУ	39
Савущик М.П. ПОПЕРЕДНІ РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДІВ З ПРОВЕДЕННЯ РУБОК ПЕРЕФОРМУВАННЯ У СОСНЯКАХ ДП «КЛАВДІЄВСЬКА ЛНДС» ...	42

Секція 3. ЛІСОВА ТАКСАЦІЯ, ЛІСОВПОРЯДКУВАННЯ

Pavliuchenko V., Kimeichuk I. ASSESSMENT OF THE COMPLETENESS OF SCOTS PINE PLANTATIONS IN NATURAL CONDITIONS OF THE SUBURBAN FORESTRY OF THE MYRHOROD SUPERFORESTRY OF THE SLOBOZHANSKY FOREST OFFICE BRANCH OF THE STATE ENTERPRISE «FORESTS OF UKRAINE»	44
Середюк О.О. ДИНАМІКА ПЛОЩІ НАСАДЖЕНЬ З УЧАСТЮ ДУБА ЧЕРВОНОГО НА ТЕРИТОРІЇ ПРАВОБЕРЕЖНОЇ ЧАСТИНИ ЦЕНТРАЛЬНОГО ЛІСОСТЕПУ	45
Сірук Ю.В., Білінський В.С., Фальковська Є.В., Гданський О.В., Редько Б.В. ХАРАКТЕРИСТИКА ЛІСІВ КОМУНАЛЬНОЇ ФОРМИ ВЛАСНОСТІ У ЖИТОМИРСЬКІЙ ОБЛАСТІ	48
Фізик І.В., Буднік З.М., Прохор О.В. ОПТИМІЗАЦІЯ ЛІСІВНИЧИХ МЕТОДІВ СТВОРЕННЯ МІШАНИХ ВИСОКОПРОДУКТИВНИХ ДЕРЕВОСТАНІВ	

Лозінська Т.П., канд. с.-г. наук, доцент

Рижов О.М., асистент

Бойко В.О., здобувач вищої освіти

Білоцерківський національний аграрний університет

Lozinskatat@ukr.net

ОСОБЛИВОСТІ ЛІСОРОЗВЕДЕННЯ НА ДЕГРАДОВАНИХ ЗЕМЛЯХ

Лісорозведення є ефективним засобом відновлення територій, що передбачає вилучення малопродуктивних земель з обробітку та їхню трансформацію у лісові угіддя, сприяє зупиненню деградації, збереженню екосистем, покращенню якості повітря, підвищенню біорізноманіття та створенню робочих місць у сільських громадах.

Ключові слова: лісовідновлення, лісорозведення, деградовані землі.

Lozinska T.P., PhD in Agricultural Sciences, Associate Professor

Ryzhov O.M., Assistant

Boyko V.O., Student

Bila Tserkva National Agrarian University

FEATURES OF AFFORESTATION ON DEGRADED LANDS

Afforestation serves as an effective measure for restoring these areas by removing unproductive lands from cultivation and transforming them into forested areas, helps halt land degradation, preserve ecosystems, improve air quality, enhance biodiversity and create jobs in rural communities.

Keywords: forest restoration, afforestation, degraded lands.

Україна має велику площу родючих ґрунтів, проте понад 1,1 млн га її земель деградовані. Такі масштаби деградації зумовлені, насамперед, найвищим у світі рівнем розораності. Найбільш дієвим засобом зупинення та запобігання деградації є вилучення з обробітку деградованих і малопродуктивних земель із наступною їх трансформацією у лісові та кормові угіддя [1, 2]. За оцінками фахівців, вилучення потребує від 6,5 до 10 млн га ріллі [3]. Насамперед консервації мають підлягати найбільш деградовані орні землі, використання яких призводить до відчутних негативних екологічних та економічних наслідків [2].

Відтворення лісів здійснюють на лісових ділянках у порядку відновлення лісів, що підлягають залісенню та на землях, які раніше не були зайняті лісом й шляхом лісорозведення на: деградованих і малопродуктивних с.-г. землях, що підлягають консервації; непридатних для використання землях (яри, балки, крутосхили, кам'яністі розсипи, піски); рекультивованих землях, галявинах та пустирях; землях, виділених для створення захисних лісових насаджень лінійного типу. Конверсія орних земель в лісові – це найбільш вигідна дія, внаслідок якої зупиняються викиди вуглецю від розорювання й починається поглинання його лісом. В Україні щонайменше 400 000 га таких земель [4].

Крім того, актуальним є відновлення лісів України, що зазнали впливу воєнних дій. Воно має відбуватися відповідно до державних програм, після попереднього розмінування, очищення від забруднень, інвентаризації, проведені санітарних заходів, рекультивації та лісовідновлення з урахуванням едафо-кліматичних особливостей територій [5].

Лісорозведення на деградованих землях є важливою складовою відновлення екосистем і сталого землекористування. Основними особливостями цього процесу є врахування специфічних умов деградованих територій та використання відповідних методів і підходів.

Першочерговим завданням є проведення оцінки стану деградованих земель. Для цього потрібно зробити аналіз ґрунтів для визначення ступеню деградації (ерозія, засолення, виснаження поживних речовин), виявити причини деградації та визначити типи земель для підбору відповідних методів відновлення.

Наступним етапом є підбір деревних і чагарникових видів для вирощування на деградованих ґрунтах, які стійкі до екстремальних умов (посухи, засолення, еродовані ґрунти) та вибір місцевих автохтонних видів, які краще пристосовані до локальних умов. Також важливе провадження азотофіксуючих рослин (наприклад, псевдоакації), які сприяють поліпшенню родючості ґрунту. Важливим також є введення інтродуцентів для створення експлуатаційних лісів, поповнення генофонду, покращення декоративних властивостей і рекреації та збагачення асортименту лісових культур для зеленого будівництва [6].

Для успішного лісорозведення необхідно вдосконалювати існуючі та використовувати інноваційні методи, такі як: агролісівництво (поєднання деревних насаджень із с.-г. культурами для забезпечення економічної вигоди та екологічного балансу); створення лісосмуг уздовж контурів схилів для запобігання ерозії; рекультивація земель; внесення органічних добрив для відновлення родючості ґрунтів; застосування ґрунтозахисних технологій, таких як терасування.

Проведення моніторингу і управління процесу лісорозведення полягає у постійному контролі стану насаджень та оцінці їх впливу на екосистему, управління з урахуванням кліматичних змін та адаптація стратегій посадки та використання технологій, таких як супутниковий моніторинг.

Вирішення зазначених питань успішного лісовідновлення потребує розроблення Національної та регіональних програм лісорозведення найближчим часом і на довгострокову перспективу, що сприятиме значному підвищенню його ефективності та доведенню лісистості території України до оптимального рівня [3]. Завдяки правильного ефективного керування екологічним станом територій на засадах збалансованого розвитку та розширеному відтворенню територій можливо досягти істотних позитивних змін в агроландшафтах [7].

Успішне лісорозведення матиме екологічні та соціально-економічні переваги, а саме: запобігання подальшій деградації ґрунтів і ерозії;

поліпшення якості повітря та водного циклу; збільшення біорізноманіття, створення середовища проживання для тварин; створення робочих місць у сільських громадах і поліпшення їхнього добробуту.

Таким чином, відновлення деградованих земель через лісорозведення допоможе створити стабільні екосистеми, що забезпечать довготривалу користь як для природи, так і для суспільства.

Список використаних джерел

1. Stadnyk, A. P., Slavhorodska, Yu. V. Regulatory support of opmizaon of Structure agricultural landscapes. Agroecological journal. 2018, 3. P. 6–11. doi://doi.org/10.33730/2077-4893.3.2018.147955
2. Легенька Т.П. До питання про консервацію малопродуктивних та деградованих земель. Вісник аграрної науки Причорномор'я. 2010. Вип. 2. С. 173-178.
3. Распопіна С. П., Ведмідь М. М., Біла Ю. М., Горошко В. В. Стан та основні проблеми лісорозведення в Україні. «Ukrainian journal of forest and wood science». Vol. 10, № 4, 2019. С. 64-72. hhttps://doi.org/10.31548/forest2019.04.064
4. Земельне питання: де висаджувати ліс. <https://e-forest.gov.ua/faq/fsc-dlia-vidslidkovuvannia-rukhu-derevyny-5/>
5. Лозінська Т. П., Омельченко Д. Т. Післявоєнне поновлення лісових екосистем України. «Інноваційні технології в агрономії, землеустрої, електроенергетиці, лісовому та садовопарковому господарстві»: матеріали міжнародної науково-практичної конференції, 26 жовтня 2023 року. Біла Церква: БНАУ. 69-71 с.
6. Лозінська Т.П., Яценко В.М. Інтродукція як засіб підвищення лісистості та метод покращення видового складу лісових насаджень і збільшення біорізноманіття. Вивчення і збереження біорізноманіття біоценозів України: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти і молодих вчених (Біла Церква, 20 - 23 квітня 2021 р.). Біла Церква: БНАУ, 2021. 26-28.
7. Гладун Г.Б. Особливості полезахисного лісорозведення у Поліссі. Збірник науково-технічних праць. Науковий вісник НЛТУ України. 2014. Вип. 24.1. с.20 -24.